

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเพื่อ 1) สร้างแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และ 3) เพื่อนำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการดำเนินการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 หาฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

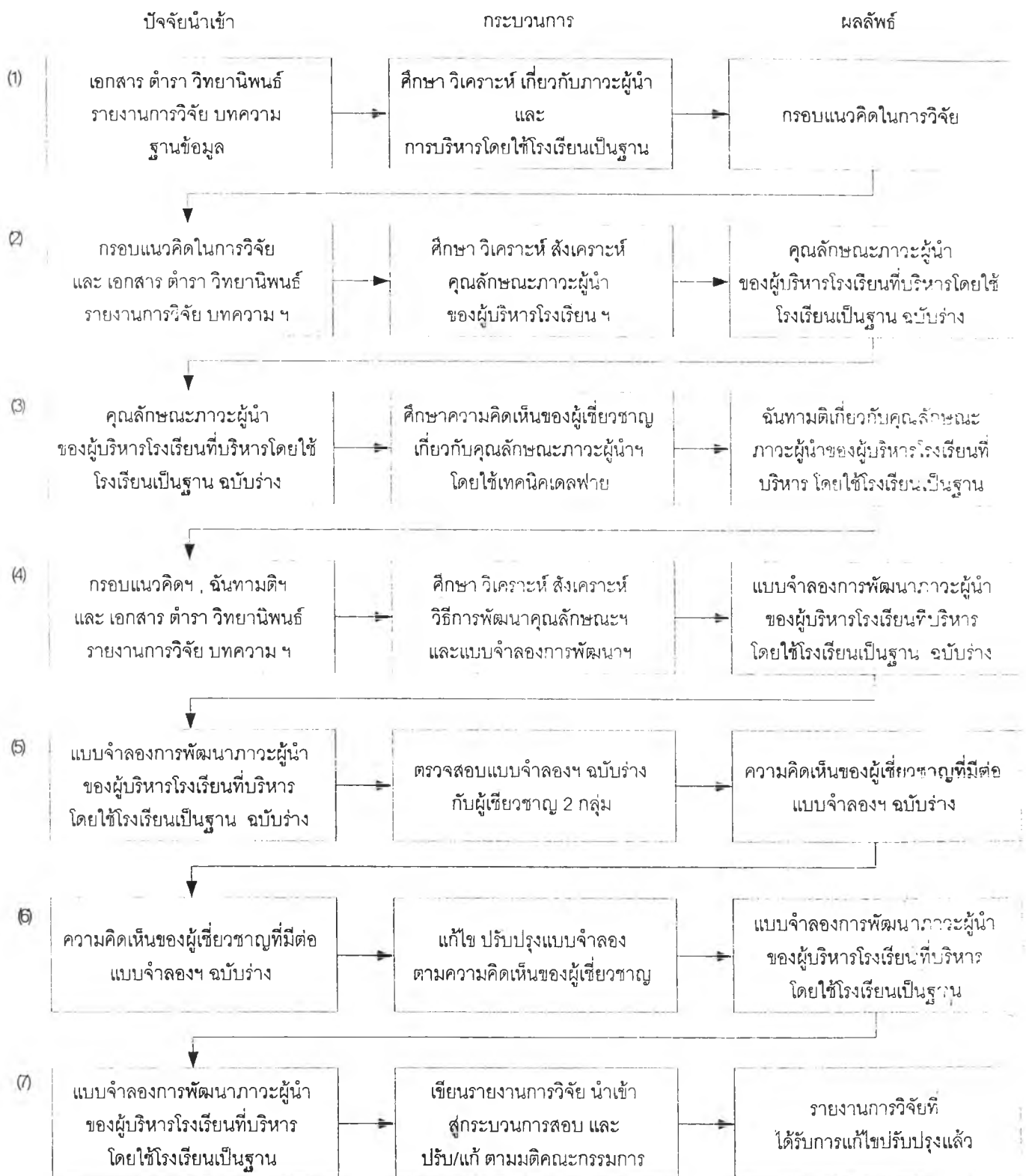
ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 7 นำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ลำดับขั้นตอนในการวิจัย ดังแสดงในแผนภูมิที่ 15

แผนภูมิที่ 15 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

โดยแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัยโดยแสดงถึง 1) แหล่งข้อมูล 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับ 1) ภาวะผู้นำ และ 2) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ได้ศึกษาครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ 2) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ 3) การพัฒนาภาวะผู้นำ และ 4) แบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำ

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้ศึกษาครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) ความเป็นมาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และประสบการณ์ของต่างประเทศ 3) รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4) ลักษณะของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5) ความแตกต่างระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการบริหารโดยการควบคุมจากภายนอก 6) บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 7) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 8) อุปสรรคของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 9) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับพัฒนาการของนักเรียน และ 10) ข้อเสนอแนะในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปปฏิบัติ

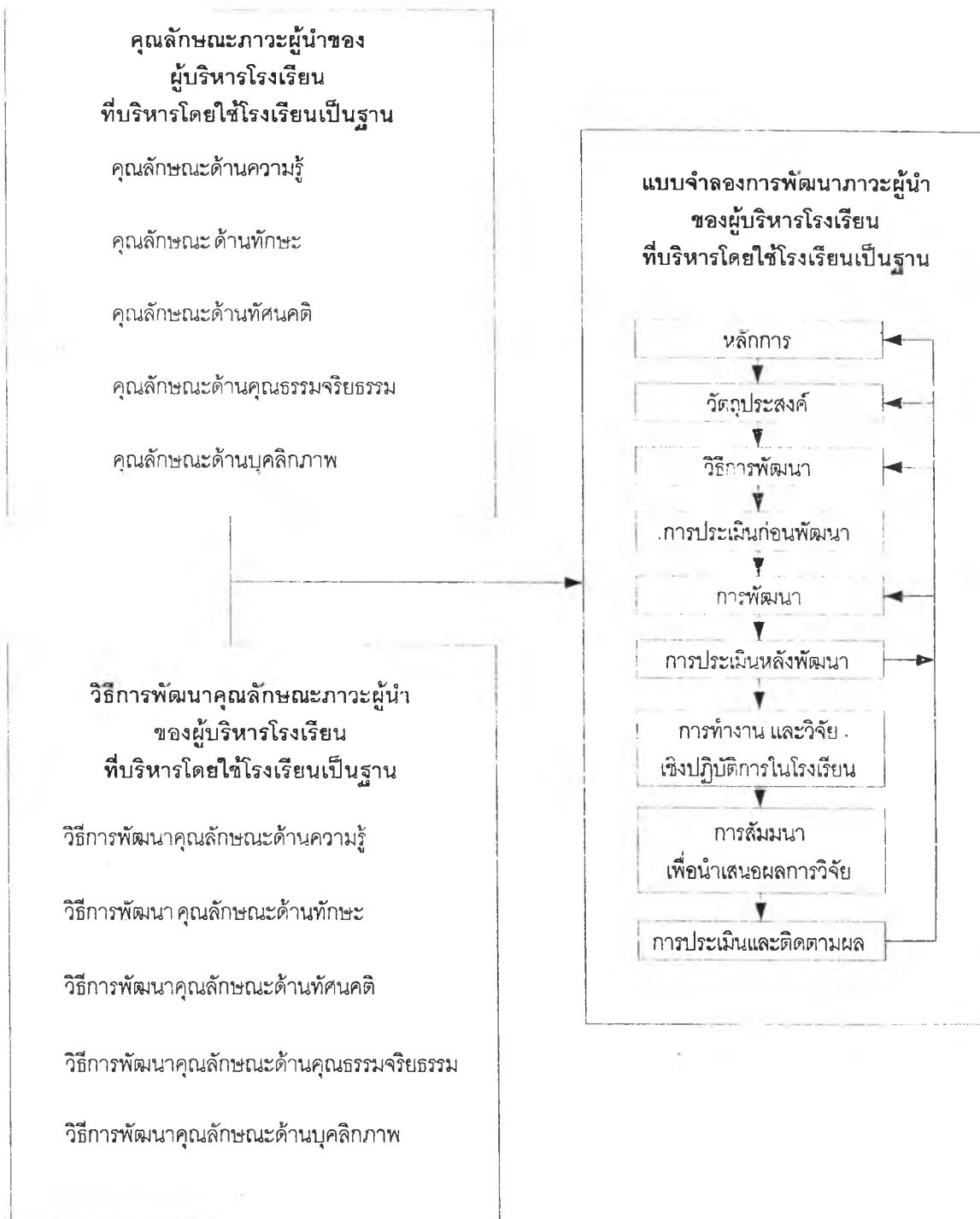
สำหรับเทคนิคที่นำมาใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ 1) เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และ 2) เทคนิคเดลฟาย

แหล่งข้อมูลในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ เอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา สรุป และสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย

ผลที่ได้รับจากการวิจัยในขั้นตอนนี้คือกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 16

แผนภูมิที่ 16 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ในขั้นตอนนี้ เพื่อกำหนดคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในขั้นตอนนี้ มีแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารหลัก 5 รายการ ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 เอกสารเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำ

รายการเอกสาร	การแบ่งภาวะผู้นำ
1. คุณลักษณะภาวะผู้นำที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงาน ทัสมาเนีย ออสเตรเลีย (Tasmania Principal Institute, 2001: 1-13)	6 ด้าน 83 ข้อ
2. คุณลักษณะภาวะผู้นำตามมาตรฐานผู้นำ ของ สมาคมผู้นำ โรงเรียนผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพระหว่างมลรัฐ สหรัฐอเมริกา (ISLLC, 2000: 97-113)	6 มาตรฐาน 174 ข้อ
3. สมรรถภาพภาวะผู้นำครูใหญ่ ชื่องง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 23-27)	4 ด้าน 32 ข้อ
4. เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา 2540 (เลขาธิการคุรุสภา, 2540: 1-35)	6 มาตรฐาน 129 ข้อ
5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 ข)	-
6. พุทธธรรม (พระเทพเวที, [ป.อ. ปยุตโต], 2531)	-
7. ธรรมนุญชีวิต (พระธรรมปิฎก, [ป.อ. ปยุตโต], 2541)	-

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตาม

1) กรอบแนวคิดการวิจัย 2) นิยามเชิงปฏิบัติการ และ 3) ลักษณะของข้อมูลที่สอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษา

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมเอกสาร เมื่อได้เอกสารแล้ว ทำการศึกษา วิเคราะห์ บันทึกข้อมูลที่สรุปได้ลงในแบบวิเคราะห์เอกสาร

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงประเด็น และเรียบเรียงรายการคุณลักษณะตามองค์ประกอบในกรอบแนวคิดการวิจัย

ผลที่ได้รับจากการวิจัยในขั้นตอนนี้คือ ร่างรายการคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 หาชั้นทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การหาชั้นทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการหาโดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (modified delphi) เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 2 รอบ ในขั้นตอนนี้ มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูลในการวิจัย

แหล่งข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับทัศนะของ Macmillan (1971: 3-5) ที่ระบุว่าหากมีผู้เชี่ยวชาญเกิน 17 คน อัตราความคลาดเคลื่อนจะลดลง

การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ เริ่มต้นจากการที่ผู้วิจัยร่างหลักเกณฑ์คุณสมบัติตามเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ต่อจากนั้นได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ แล้วนำไปใช้ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รายชื่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาหารืออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อพิจารณาความเหมาะสมทั้งในด้านจำนวน และความสอดคล้องกับคุณสมบัติที่กำหนด รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการคัดเลือก ดังปรากฏในภาคผนวก ข.

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนนี้ มีดังนี้

- 3.1.1 จบการศึกษาชั้นปริญญาเอกสาขาบริหารการศึกษา หรือสาขาอื่นที่ใกล้เคียง และ
- 3.1.2 มีผลงานอันเป็นหลักฐาน เช่น งานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากร ที่แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และ

3.1.3 มีตำแหน่งทางการบริหาร หรือปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การศึกษาระดับกระทรวง กรม หรือปฏิบัติการสอนในระดับอุดมศึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับของ Likert ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระดับความสำคัญของ รายการคุณลักษณะภาวะผู้นำแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.2.1 กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม แบบสอบถามมีโครงสร้าง ดังนี้

ส่วนที่ 1 หน้าปก เป็นหน้าแรกของแบบสอบถาม เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับ

- 1) ชื่อหัวข้อวิจัย
- 2) รอบที่ ของกระบวนการเดลฟาย
- 3) สารบัญ
- 4) ข้อมูลผู้วิจัย

ส่วนที่ 2 คำชี้แจง เป็นการชี้แจงเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามทราบถึง

- 1) ขั้นตอนในการวิจัย
- 2) จำนวนรอบของการเก็บข้อมูล
- 3) ที่มาของข้อคำถาม
- 4) ความหมายของคะแนนของมาตราประมาณค่า 5 ระดับ
- 5) โครงสร้างของข้อคำถาม
- 6) วิธีตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ความนำ เป็นการกล่าวนำสั้น ๆ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทราบความเป็นมา และเหตุผลที่ผู้วิจัยทำวิจัยเรื่องนี้

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการ อำนวยความสะดวกให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความประสงค์จะตรวจสอบ เกี่ยวกับประเด็นที่ถาม คือ

- 1) ความหมายของภาวะผู้นำ
- 2) ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 3) ความแตกต่างระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับ การบริหารที่เน้นการควบคุมจากภายนอก

ส่วนที่ 5 ข้อคำถาม ข้อคำถามทั้งหมดมี 5 ด้าน 110 ข้อ เมื่อจบการถามแต่ละด้าน ผู้เชี่ยวชาญสามารถเสนอคุณลักษณะภาวะผู้นำเพิ่มเติมจากที่มีในแบบสอบถาม การกำหนดโครงสร้างของคำถาม ได้ยึดตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมี 5 ด้าน ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 โครงสร้างของคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำ

คุณลักษณะภาวะผู้นำ	จำนวนข้อคำถาม (ข้อ)
1. คุณลักษณะด้านความรู้	25
2. คุณลักษณะด้านทักษะ	40
3. คุณลักษณะด้านทัศนคติ	20
4. คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม	15
5. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	10
รวม	110

ส่วนที่ 6 รายการอ้างอิง เป็นการระบุถึงที่มาของข้อมูลสำคัญที่บรรจุอยู่ในแบบสอบถาม เพื่ออำนวยความสะดวกกรณีที่คุณเชี่ยวชาญต้องการสืบค้นเพิ่มเติม

3.2.2 ดำเนินการจัดทำร่างแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามโครงสร้างที่กำหนด ดังตัวอย่าง

ข้อที่	คุณลักษณะภาวะผู้นำด้านทักษะของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับความสำคัญ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
0	มีทักษะในการทำงานแบบมีส่วนร่วม	☐	☐	☐	☐	☐

สำหรับมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความหมาย ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความหมายของคะแนนตามมาตรฐานค่า

ระดับคะแนน	ความหมาย (ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำข้อนั้น...)
5 (มากที่สุด)	มีความสำคัญมากที่สุด
4 (มาก)	มีความสำคัญมาก
3 (ปานกลาง)	มีความสำคัญปานกลาง
2 (น้อย)	มีความสำคัญน้อย
1 (น้อยที่สุด)	มีความสำคัญน้อยที่สุด หรือไม่มีความสำคัญเลย

3.2.3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

- ก. นำร่างแบบสอบถามไปขอรับคำแนะนำจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และข้อเสนอแนะ
- ข. นำแบบสอบถามไปหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความชัดเจนของข้อคำถาม และคำแนะนำเพิ่มเติม แล้วนำกลับมาแก้ไขปรับปรุง
- ค. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows รุ่น 10.0.5 ปรากฏผล ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำ

ข้อคำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach
1. คุณลักษณะด้านความรู้ 25 ข้อ	$\alpha=0.8961$
2. คุณลักษณะด้านทักษะ 40 ข้อ	$\alpha=0.9509$
3. คุณลักษณะด้านทัศนคติ 20 ข้อ	$\alpha=0.8865$
4. คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม 15 ข้อ	$\alpha=0.8905$
5. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ 10 ข้อ	$\alpha=0.8601$
คุณลักษณะรวมทุกด้าน 110 ข้อ	$\alpha=0.9722$

ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ที่วิเคราะห์ได้นี้ ถือได้ว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ (สุจิตรา บุญรัตพันธุ์, 2543: 158-159)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ติดต่อประสานงานขั้นต้น ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญด้วยการเดินทางไปขอพบ หรือติดต่อทางโทรศัพท์ หรือทางจดหมาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะทาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนถามความสมัครใจ และความเต็มใจที่จะอุทิศเวลาให้ความร่วมมือในการวิจัย โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งสอดคล้องกับ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2529) ที่ระบุว่า ความเต็มใจให้ ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญส่งผลต่อความสำเร็จของเทคนิคเดลฟาย

ผลจากการประสานงานขั้นต้นกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 31 คนมีผู้เชี่ยวชาญที่ตอบตกลงให้ความร่วมมือในการวิจัย 29 คน ไม่ตกลง 2 คน ผู้ที่ไม่ตกลงให้เหตุผลว่ามีความจำเป็น ด้านสุขภาพ 1 คน มีความจำเป็นด้านภาระงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ 1 คน

3.3.2 จัดส่งแบบสอบถามเดลฟาย รอบที่ 1 ไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 29 คน โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะทาง คือ 1) นำส่งด้วยตนเองและไปขอรับคืนด้วยตนเอง 2) ส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญส่งกลับทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษโดยใช้ซองเอกสาร และแนบมีมูลค่า 30 บาท ที่แนบไปพร้อมกับแบบสอบถาม

3.3.3 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความครบถ้วน หากผู้เชี่ยวชาญตอบไม่ครบถ้วนก็ขอความกรุณาให้ตอบเพิ่มเติม แล้วนำแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์มาป้อนข้อมูลลงในโปรแกรม SPSS for Windows รุ่น 10.0.5 เพื่อรอการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

3.3.4 ในการส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ได้ดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับข้อ 3.3.2 และ 3.3.3 โดยแบบสอบถาม รอบที่ 2 โดยมีข้อความเช่นเดียวกับแบบสอบถามรอบที่ 1 แต่มีส่วนที่เพิ่มเติมขึ้นจากเดิมคือ ผู้วิจัยได้บรรจุผลการวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 1 (ได้แก่ มัถยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ และ ตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบในรอบที่ 1) ลงในแบบสอบถามรอบที่ 2

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ สรุปได้ ดังนี้

- ทราบตามผู้เชี่ยวชาญ 31 คน ได้รับการตอบตกลงให้ความร่วมมือ 29 คน
  - แบบสอบถามรอบที่ 1 ส่งไป 29 ฉบับ ได้รับคืน 27 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.10
  - แบบสอบถามรอบที่ 2 ส่งไป 27 ฉบับ ได้รับคืน 25 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.59
- ดังนั้น แบบสอบถามที่สมบูรณ์ มีความพร้อมในการนำมาวิเคราะห์จึงมีจำนวน 25 ฉบับ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการที่ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามตารางที่ 15 แล้วนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าฐานนิยม มัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows รุ่น 10.0.5

ในการแปลผลคะแนนที่คำนวณได้ มีเกณฑ์การพิจารณา ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การแปลความหมายค่ามัธยฐานของคะแนนที่คำนวณจากแบบสอบถาม

ช่วงค่ามัธยฐาน	ความหมาย
4.50 - 5.00	มีความสำคัญมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีความสำคัญมาก
2.50 - 3.49	มีความสำคัญปานกลาง
1.50 - 2.49	มีความสำคัญน้อย
1.00 - 1.49	มีความสำคัญน้อยที่สุด หรือไม่มีความสำคัญเลย

หลักเกณฑ์ในการตัดสินความมีฉันทามติของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรายการคุณลักษณะภาวะผู้นำ พิจารณาจากหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นคุณลักษณะที่มีค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐาน กับ ฐานนิยมไม่เกิน 1.00 และ
2. เป็นคุณลักษณะที่มีพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และ
3. เป็นคุณลักษณะที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป

ผลที่ได้รับจากการวิจัยในขั้นตอนนี้คือฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรายการคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แบบจำลอง เป็นการนำข้อค้นพบที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 3 มาสร้างแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำขึ้นใหม่ ในการสร้างแบบจำลอง มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 แหล่งข้อมูลในการวิจัย

แหล่งข้อมูลในขั้นตอนนี้ มี 2 ประเภท คือ 1) เอกสาร และ 2) ผู้เชี่ยวชาญ

4.1.1 แหล่งข้อมูลเอกสาร ใช้เอกสารดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 เอกสารเกี่ยวกับแบบจำลอง

รายการเอกสาร	
1.	แบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (วิเชียร ชิวพินาย, 2539)
2.	ระบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ, 2539)
3.	รูปแบบการพัฒนากำลังคนด้านการศึกษาคณิตศาสตร์ (สุวัฒนา อุทัยรัตน์, 2539)
4.	โปรแกรมการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา (อรรณพ จินะวัฒน์, 2539)
5.	รูปแบบการพัฒนาคูประถมศึกษา และ รูปแบบการพัฒนาคูมัธยมศึกษา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ, 2530)
6.	แบบจำลองระบบการฝึกอบรมทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2535)
7.	แบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำ (McCauley and Others, 1998)

4.1.2 ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเริ่มต้นจากการที่ผู้วิจัยร่างหลักเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ต่อจากนั้นได้ปรับปรุงเกณฑ์ตามคำแนะนำ แล้วนำไปใช้ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ เมื่อคัดเลือกแล้วจึงนำไปหาหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมทั้งในด้านจำนวน และความสอดคล้องกับคุณสมบัติที่กำหนด รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ดังปรากฏในภาคผนวก ข.

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่ม มีดังนี้

ก. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 นักวิชาการด้านภาวะผู้นำ มีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) จบการศึกษาชั้นปริญญาเอกสาขาบริหารการศึกษา หรือสาขาอื่นที่ใกล้เคียง
- 2) เป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำ

ข. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 นักปฏิบัติการด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ หรือพัฒนาผู้บริหาร

- 1) จบการศึกษาชั้นปริญญาเอกสาขาการศึกษา หรือสาขาอื่นที่ใกล้เคียง
- 2) เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการจัดโครงการและดำเนินโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือ
- 3) ทำการสอน หรือเคยทำการสอนในรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม หรือการจัดสัมมนา

ค. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียน

- 1) จบการศึกษาชั้นปริญญาโทขึ้นไป ในสาขาการศึกษา และ
- 2) ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง และ
- 3) มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ปี ขึ้นไป

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ มี 2 ประเภท คือ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร และ 2) แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

4.2.1 แบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีโครงสร้างสอดคล้องตามประเด็นที่ศึกษา

4.2.2 แบบสอบถาม

แบบสอบถามในการวิจัยขั้นตอนนี้ สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ก. ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เกี่ยวกับวิธีการ หรือ เทคนิคในการพัฒนาภาวะผู้นำ จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา ฐานข้อมูล และแหล่งอื่น ๆ ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้คือวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ จำนวน 24 วิธี

ข. กำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถาม มีโครงสร้าง ดังนี้

ส่วนที่ 1 หน้าปก เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ

- 1) ชื่อหัวข้อการวิจัย
- 2) ข้อมูลผู้วิจัย

ส่วนที่ 2 คำชี้แจง เป็นการชี้ให้ผู้เชี่ยวชาญทราบเกี่ยวกับ

- 1) วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

- 2) วิธีตอบ โดยให้ตัวอย่างการตอบ และบอกความหมายคำตอบ
- 3) คำจำกัดความ ผู้วิจัยระบุคำจำกัดความของคำหลักที่จำเป็น ต้องใช้ในการพิจารณาเพื่อตอบแบบสอบถาม 6 คำ ได้แก่ ภาวะผู้นำ การพัฒนาภาวะผู้นำ แบบจำลองการพัฒนาภาวะ ผู้นำ วิธีการหรือเทคนิคในการพัฒนา การบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน และ ผู้บริหารโรงเรียน
- 4) วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ ที่ผู้วิจัยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกตอบ 24 วิธี

ส่วนที่ 3 ข้อคำถาม ข้อคำถามทั้งหมดมี 5 ด้าน 110 ข้อ เป็นการถาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการในการพัฒนา คุณลักษณะภาวะผู้นำเป็นรายข้อ

ส่วนที่ 4 ภาคผนวก เป็นการนำวิธีการในการพัฒนาภาวะผู้นำ 24 วิธี มาแสดง รายละเอียดโดยสังเขปพร้อมทั้งระบุแหล่งอ้างอิง วิธีการละ 3-5 บรรทัด เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เชี่ยวชาญ ในกรณีที่คุณเชี่ยวชาญ ต้องการตรวจสอบความหมายของ วิธีการพัฒนา

ส่วนที่ 5 รายการอ้างอิง เป็นการระบุถึงที่มาของข้อมูลสำคัญที่บรรจุใน แบบสอบถามเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบ สอบถามสามารถสืบค้นเพิ่มเติม

ค. ดำเนินการจัดทำร่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ร่าง มีลักษณะดังตัวอย่าง

ข้อที่	คุณลักษณะภาวะผู้นำด้านความรู้ของ ผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	วิธีการพัฒนา	
		เหมาะสม มากที่สุด	วิธีการอื่นนอกจาก 1-24 ที่ เห็นว่าเหมาะสม (โปรดระบุ)
0	ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา		

สำหรับวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำที่เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือก และนำหมายเลขหน้า วิธีการ (1 - 24) มาเติมลงในช่อง "เหมาะสมมากที่สุด" เพียงวิธีเดียว มีดังนี้

- (1) การปฐมนิเทศ (orientation)
- (2) การบรรยาย (lecture)
- (3) การอภิปรายเป็นคณะ (panel discussion)
- (4) การบรรยายเป็นคณะ หรือ ชุมนุมปาฐกถา (symposium)
- (5) การสัมมนา (seminar)
- (6) การระดมสมอง (brainstorming)
- (7) การเรียนรู้ทางไกล (distance learning)
- (8) การศึกษาดูงาน (field trip / field study)
- (9) การฝึกงาน (internship)
- (10) การสอนงาน (coaching)
- (11) การหมุนเวียนสับเปลี่ยนงาน (job rotation)
- (12) การประชุมใหญ่ (convention)
- (13) การประชุมทางวิชาการ (conference)
- (14) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop)
- (15) การแสดงบทบาทสมมุติ (role playing)
- (16) การสาธิต (demonstration)
- (17) การใช้บทเรียนแบบโปรแกรม (programmed instruction : PI)
- (18) การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (computer-assisted instruction: CAI)
- (19) การเรียนรู้แบบออนไลน์ (online learning)
- (20) เกมการบริหาร (management game/ simulation)
- (21) กรณีศึกษา (case method)
- (22) การฝึกประสาทสัมผัส (laboratory training / sensitivity training / group dynamic)
- (23) กิจกรรมนันทนาการ (recreational activity)
- (24) กิจกรรมการพัฒนาจิต (mind development activity)

ง. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามไปขอรับคำแนะนำจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และข้อเสนอแนะ

- 2) นำแบบสอบถามไปหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความชัดเจนของข้อคำถาม และคำแนะนำเพิ่มเติม แล้วนำกลับมาแก้ไขปรับปรุง
- 3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows รุ่น 10.0.5 ปรากฏผล ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ

ข้อคำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach
2. วิธีการพัฒนาคุณลักษณะด้านความรู้ 25 ข้อ	$\alpha=0.9109$
3. วิธีการพัฒนาคุณลักษณะด้านทักษะ 40 ข้อ	$\alpha=0.9483$
4. วิธีการพัฒนาคุณลักษณะด้านทัศนคติ 20 ข้อ	$\alpha=0.9170$
5. วิธีการพัฒนาคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม 15 ข้อ	$\alpha=0.9064$
6. วิธีการพัฒนาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ 10 ข้อ	$\alpha=0.8294$
วิธีการพัฒนาคุณลักษณะรวมทุกด้าน 110 ข้อ	$\alpha=0.9721$

ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ที่วิเคราะห์ได้นี้ ถือได้ว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับ

(สุจิตรา บุญรัตพันธุ์, 2543: 158-159)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 4.3.1 จัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระยะทาง คือนำส่งด้วยตนเองและไปรับคืนด้วยตนเอง หรือส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญส่งกลับทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ โดยใช้ซองเอกสาร และแนบมีมูลค่า 30 บาท ที่แนบไปพร้อมกับแบบสอบถาม
- 4.3.2 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความครบถ้วน หากผู้เชี่ยวชาญตอบไม่ครบก็ขอความกรุณาให้ตอบเพิ่มเติม แล้วนำแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์

มาป้อนข้อมูลลงในโปรแกรม SPSS for Windows รุ่น 10.0.5 เพื่อรอการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ สรุปได้ว่า ส่งแบบสอบถามไป 30 ฉบับ ได้รับคืน 22 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 73.33

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความถี่ และค่าร้อยละของคำตอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows รุ่น 10.0.5

หลักเกณฑ์ในการตัดสินวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับคุณลักษณะภาวะผู้นำแต่ละข้อ ผู้วิจัยพิจารณาจากวิธีการพัฒนาที่มีค่าความถี่ และร้อยละของการตอบสูงสุด

กิจกรรมสุดท้ายของขั้นตอนนี้ เป็นการสังเคราะห์แบบจำลองการพัฒนภาวะผู้นำขั้นใหม่ โดยอาศัยค้นพบที่ได้จากวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนการใช้เทคนิคเดลฟาย
2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ
3. ผลการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับแบบจำลอง

ผลที่ได้รับจากขั้นตอนนี้คือร่างแบบจำลองการพัฒนภาวะผู้นำที่ยังไม่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบจำลองการพัฒนภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

5.1 แหล่งข้อมูลในการวิจัย

ในการวิจัยขั้นตอนนี้ มีแหล่งข้อมูลได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง กลุ่มที่ 1 จำนวน 9 คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 80 คน การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเริ่มต้นจากการที่ผู้วิจัยร่างหลักเกณฑ์ คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ต่อจากนั้นได้ปรับปรุงเกณฑ์ตามคำแนะนำ แล้วนำไปใช้ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ เมื่อคัดเลือกแล้วจึงนำไปหาหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมทั้งในด้านจำนวน และความสอดคล้องกับคุณสมบัติที่กำหนด รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ดังปรากฏในภาคผนวก ข.

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนนี้ มีดังนี้

5.1.1 ผู้เชี่ยวชาญที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ มีคุณสมบัติ ดังนี้

- ก. จบการศึกษาขั้นปริญญาโทขึ้นไป

- ข. ดำรงตำแหน่ง หรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับหัวหน้าหน่วยงานที่มีบทบาท หน้าที่ในการฝึกอบรม หรือพัฒนาผู้บริหาร
- ค. มีความเชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม หรือพัฒนาผู้บริหาร
- 5.1.2 ผู้เชี่ยวชาญที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เป็นผู้บริหารโรงเรียน มีคุณสมบัติ ดังนี้
- ก. จบการศึกษาชั้นปริญญาโทขึ้นไปในสาขาบริหารการศึกษา
- ข. ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง
- ค. ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการนำร่องการบริหารโรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้มี 2 ประเภท คือ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

- 5.2.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างครอบคลุมองค์ประกอบของแบบจำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 4 โครงสร้างของ แบบสัมภาษณ์ เป็นดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

องค์ประกอบของแบบจำลอง	ความคิดเห็น	
	เหมาะสม หรือ ไม่เหมาะสม	เหตุผลที่เห็นว่า ไม่เหมาะสม
1. หลักการ	.....	.....
2. วัตถุประสงค์	.....	.....
3. วิธีการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ	.....	.....
4. การพัฒนา	.....	.....
5. การประเมินหลังการพัฒนา	.....	.....
6. การทำงาน และทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ	.....	.....
7. การสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการวิจัย	.....	.....
8. การประเมินและติดตามผล	.....	.....

5.2.2 แบบสอบถาม

แบบสอบถามในการวิจัยขั้นตอนนี้ สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ก. กำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถาม มีโครงสร้าง ดังนี้

ส่วนที่ 1 หน้าปก เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ

- 1) ชื่อหัวข้อการวิจัย
- 2) ข้อมูลผู้วิจัย

ส่วนที่ 2 คำชี้แจง เป็นการชี้ให้ผู้เชี่ยวชาญทราบเกี่ยวกับ ภาพรวมของแบบสอบถาม และวิธีตอบ

ส่วนที่ 3 ข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

- ตอนที่ 1 เป็นการถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ

- 1) อายุราชการ
- 2) อายุงานในตำแหน่งบริหาร
- 3) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน
- 4) การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 5) การเข้าร่วมโครงการนำร่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

- ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ข้อ ดังนี้

- 1) เป็นการถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบจำลอง ซึ่งมีองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ การดำเนินการพัฒนา การประเมินผลหลังการพัฒนา การปฏิบัติงานจริงและทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ การนำเสนอผลการวิจัย การประเมินผล และติดตามผล และผู้เชี่ยวชาญสามารถให้ข้อเสนอแนะต่อองค์ประกอบของแบบจำลอง
- 2) เป็นการถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิธีการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทั้ง 5 ด้าน เป็นรายข้อ 109 ข้อ

โครงสร้างของคำถาม ตอนที่ 2 ข้อที่ 1-2 เป็นดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 โครงสร้างของคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบจำลอง

ประเด็นที่ถาม	ความคิดเห็น	
	เหมาะสม หรือ ไม่เหมาะสม	เหตุผลที่เห็นว่า ไม่เหมาะสม
ข้อที่ 1 องค์ประกอบของแบบจำลอง		
1. หลักการ	.....	.....
2. วัตถุประสงค์	.....	.....
3. วิธีการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ	.....	.....
4. การพัฒนา	.....	.....
5. การประเมินหลังการพัฒนา	.....	.....
6. การทำงาน และทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ	.....	.....
7. การสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการวิจัย	.....	.....
8. การประเมินและติดตามผล	.....	.....
9. ภาพรวมของแบบจำลอง	.....	.....
ข้อที่ 2 การพัฒนาคุณลักษณะ		
1. ด้านความรู้	.....	.....
2. ด้านทักษะ	.....	.....
3. ด้านทัศนคติ	.....	.....
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	.....	.....
5. ด้านบุคลิกภาพ	.....	.....

ข. ดำเนินการจัดทำร่างแบบสอบถาม
แบบสอบถามที่ร่าง มีลักษณะดังตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบจำลอง

ข้อที่	แบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียน ที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	คำตอบ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	(หากท่านตอบว่า "ไม่เหมาะสม" โปรดระบุเหตุผลสั้น ๆ ลงในพื้นที่ว่าง ข้างล่างนี้)
0	หลักการ			

ตอนที่ 2 ข้อที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ

ข้อที่	คุณลักษณะภาวะผู้นำ ด้านความรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนที่บริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน	วิธีการพัฒนา	คำตอบ		
			เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	(หากท่านตอบว่า "ไม่เหมาะสม" โปรดระบุเหตุผลสั้น ๆ ลงในพื้นที่ว่างข้างล่างนี้)
0	ความรู้เกี่ยวกับปรัชญา การศึกษา	การบรรยาย			

ค. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามไปขอรับคำแนะนำจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และข้อเสนอแนะ
- 2) นำแบบสอบถามไปหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความชัดเจนของข้อคำถาม และคำแนะนำเพิ่มเติม แล้วนำกลับมาแก้ไขปรับปรุง
- 3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows รุ่น 10.0.5 ปรากฏผล ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการตรวจสอบแบบจำลอง

ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของ วิธีการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของ Cronbach
1. ด้านความรู้	$\alpha = 0.5898$
2. ด้านทักษะ	$\alpha = 0.7692$
3. ด้านทัศนคติ	$\alpha = 0.6083$
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	$\alpha = 0.9043$
5. ด้านบุคลิกภาพ	$\alpha = 0.6221$
คุณลักษณะรวมทุกด้าน	$\alpha = 0.8622$

ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ที่วิเคราะห์ได้นี้ ถือได้ว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ (สุจิตรา บุญรัตพันธุ์, 2543: 158-159)

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.3.1 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ มีการดำเนินการ ดังนี้

- ก. ติดต่อประสานงานขั้นต้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการติดต่อกับเลขานุการของ ผู้เชี่ยวชาญ ทางโทรศัพท์ และโทรสาร เพื่อความร่วมมือในการสื่อสารกับ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ 1) การขอสัมภาษณ์ 2) แนวทางการสัมภาษณ์ 3) การ นัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์
- ข. ส่งแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำ และแนวทางการสัมภาษณ์ไปยัง ผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ
- ค. ติดต่อประสานงานกับเลขานุการของผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยัน วัน เวลา และ สถานที่ ตามที่ได้นัดหมายไว้
- ง. ปฏิบัติการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามแนวทางที่กำหนด
- จ. รวบรวมผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ เรียบเรียง สรุป และแปลความหมาย

5.3.2 การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีการดำเนินการ ดังนี้

- ก. ผู้วิจัยส่งแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำ และ แบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 96 คนโดยส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญส่งกลับทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษเช่นเดียวกัน โดยใช้ซองเอกสาร และแนบมูลค่า 30 บาท ที่แนบไปพร้อมกับแบบสอบถาม
- ข. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความครบถ้วน แล้วนำแบบสอบถามมาป้อนข้อมูลลงในโปรแกรม SPSS for Windows รุ่น 10.0.5 เพื่อรอการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ สรุปได้ว่า ติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน สามารถสัมภาษณ์ได้จริง 9 คน ส่งแบบสอบถามไป 96 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.33

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความถี่ และค่าร้อยละของคำตอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows รุ่น 10.0.5

เกณฑ์ในการแปลผลความเหมาะสมขององค์ประกอบของแบบจำลอง ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าร้อยละของการตอบ ดังนี้

ร้อยละ 80.00 - 100.00 หมายถึง เหมาะสม

ร้อยละ 0.00 - 79.99 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ผลที่ได้รับจากการวิจัยในขั้นตอนนี้คือ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำ และแนวทางในการปรับปรุงแบบจำลอง

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การปรับปรุงแบบจำลอง ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงโดยอาศัยข้อมูลจากขั้นตอนที่ 5 คือ ผลการสัมภาษณ์ และผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปรับปรุงแล้ว นำไปขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ผลที่ได้รับจากการวิจัยในขั้นตอนนี้คือแบบจำลองที่ได้รับการแก้ไข ปรับปรุงตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 7 นำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การนำเสนอแบบจำลอง เป็นการนำแบบจำลองที่ปรับปรุงแล้วมาเขียนรายงานการวิจัย

ผลที่ได้รับจากการวิจัยในขั้นตอนนี้คือรายงานการวิจัยตั้งแต่บทที่ 1 ถึง บทที่ 5

สรุป

การดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนทั้งหมด 7 ขั้นตอน มีการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ครั้ง มีการสร้าง และใช้เครื่องมือ 5 ฉบับ และใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) สรุปได้ ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ และเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผู้เชี่ยวชาญ และเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ที่ขอเก็บข้อมูล (คน)	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ ให้ข้อมูล (คน)
- แบบสอบถาม เดลฟาย รอบที่ 1	29	27
- แบบสอบถาม เดลฟาย รอบที่ 2	27	25
- แบบสอบถาม เพื่อหาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ	30	22
- แบบสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบแบบจำลอง	10	9
- แบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบแบบจำลอง	96	80
รวม	192	163

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ฐานนิยม 2) มัธยฐาน 3) พิสัยระหว่างควอไทล์ 4) ความถี่ 5) ร้อยละ และ 6) สัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach